

U srcu glavnog biciklističkog grada Sjedinjenih Američkih Država

Docent Građevinskog fakulteta Osijek, Ivan Kraus, koji je u okviru Erasmus+ programa ostvario mobilnost na kalifornijsko sveučilište Davis u SAD-u, u ovome prilogu piše o razlikama u načinu rada i studiranja u odnosu na hrvatska sveučilišta te o dojmovima nakon mjesec dana provedenih u Kaliforniji.

Razmišljate li o sveučilišnom gradu okruženom pašnjacima i vinogradima, s približno 30.000 studenata i 100.000 stanovnika, gdje je kultura vožnje biciklom popularna, o gradu kojemu su za oko 3,5 sata vožnje nadohvat i glavni grad države, modro more i skijalište, opisu jednako odgovaraju Davis u Kaliforniji (SAD) i Osijek. Davis je jedan od 10 gradova čija studentska košnica pripada prestižnom kalifornijskom sveučilištu u čijoj se domeni, između ostalih, nalaze Berkeley i UCLA. U gradu dominira kampus protkan biciklističkim stazama, gdje je autima ograničeno kretanje, a gdje je stopa tolerancija na duhanske proizvode nula. Nedaleko od studentskog doma nije neobično čuti meket ovaca, jer je ovaj kampus osnovan kao sjeverna podružnica kampusa u Berkeleyu u svrhu istraživanja i obrazovanja u području agronomije i stočarstva, što na svjetskim ljestvicama visokoobrazovnih institucija ovaj kampus danas stavlja na 1. mjesto u području veterine. Danas kampus u Davisu ima laboratorij za nuklearno istraživanje, laboratorij za istraživanje kave, devetmetarsku centrifugu te autobusnu kompaniju Unitrans kojom upravljaju studenti. Studentska populacija Unitransa na ovaj način ima priliku zaraditi dodatan džeparac te steći nova znanja, kao i socijalne i komunikacijske vještine. O tome koliko je važno zaraditi dodatan džeparac, govori činjenica da jedna godina studiranja na sveučilištu u Davisu za stranog studenta iznosi približno 63.000 USD. Kroz razgovore sa studentima bilo je moguće saznati da se studira po principu major i minor, što bi u slobodnom prijevodu bilo glavno i dodatno/izborno. Primjerice, student može studirati građevinarstvo kao major, a računarstvo ili pedagogiju kao minor, u slučaju da želi znanje iz područja građevinarstva povezati s programiranjem ili možda s izobrazbom djece. Pismeni ispiti rješavaju se u plave knjižice (eng. blue book). To su bilježnice u mekom uvezu, na čijim koricama stoji, između ostaloga, da su svi članovi sveučilišne zajednice odgovorni čuvati akademski integritet, poticati akademsko poštenje i prijaviti svaku sumnju na nedolično ponašanje. Također stoji i kako pristupnik ispitu treba poznavati pravila definirana za predmet te da neznanje nije alat za obranu. Da studentske i druge udruge brinu o zdravlju i socijalnom blagostanju studenata, govore priručnici poput Social Survival Guide. Ovo je priručnik za studente koji imaju problema s prilagođavanjem u novim sredinama, koji proživljavaju uznemiravanja u bilo kojem obliku i koji imaju problema s roditeljima ili cimerima. Studentske udruge organiziraju okrugle stolove i skupove na koje pozivaju predstavnike tvrtki kojima prezentiraju svoja istraživanja obavljena u okviru diplomskih radova i projekata. Na ovaj način studenti dobivaju vrijedne komentare, preporuke i ideje o tome kako poboljšati svoja istraživanja i kako bolje prikazati ili tumačiti rezultate. S druge strane, poslodavci se na ovaj način imaju priliku prvi puta upoznati sa svojim budućim djelatnicima. Prošećete li sveučilišnim kampusom u Davisu, nesumnjivo ćete sresti velika parkirališta za bicikle te kontejnere za povrat knjiga.

Iz razgovora s predavačima bilo je moguće doznati o načinu studiranja na različitim razinama studija. Na studijskim razinama ekvivalentnim preddiplomskom i diplomskom studiju u Hrvatskoj, nema usmenih ispita. Ispiti se pišu unutar satnice predmeta, a konačna ocjena nerijetko se formira na temelju svih aktivnosti koje je student tijekom semestra obavio, dakle na osnovi bodova prikupljenih kroz tjedne domaće zadaće, semestralnog zadatka čiji se rezultati istraživanja prezentiraju studentima i svima ostalima zainteresiranima, te završnog ispita.

Kada razmišljamo o vremenu koje student treba uložiti kako bi zaradio jedan ECTS bod, treba podsjetiti da 1 ECTS bod odgovara 25 do 30 sati učenja, što podrazumijeva sudjelovanje na nastavi, učenje kod kuće te rješavanje zadataka i semestralnih radova radi ostvarivanja određenih ishoda učenja. U SAD-u je slika malo drugačija. Naime, u SAD-u se govori o kontakt satima između predavača i studenta. Načelno pravilo glasi da na svaki sat proveden u učionici, student treba uložiti dodatna dva sata učenja izvan učionice. Što se tiče poslijediplomskog doktorskog studija na kalifornijskom sveučilištu Davis, sustav je bitno drugačiji od sustava na većini hrvatskih sveučilišta. Naime, doktorandi uglavnom sudjeluju samo u radu na znanstveno-istraživačkim projektima, u okviru kojih obavljaju istraživanja i pišu disertacije. Nastavu održavaju isključivo ako to žele i ako po završetku doktorskog studija karijeru žele usmjeriti na predavanja ispred studentskog auditorija. Prije odabira mentora i definiranja teme doktorskog rada, svaki kandidat za doktorski studij prvo treba položiti kvalifikacijski ispit. Kvalifikacijskim ispitom treba provjeriti sposobnosti studenta da postavi i samostalno provede izvorno znanstveno istraživanje te provjeriti znanja i vještine koje je stekao kroz niže razine studija. Prema riječima sugovornika, kvalifikacijski ispiti uključuju temeljito ispitivanje znanja i vještina u interesnom području studenta - kandidata za doktorski studij. Načelno, ako student uspješno položi kvalifikacijski ispit, kreće na put prožet istraživačkim radom, što završava izradom i predajom doktorske disertacije. Službene i javne obrane doktorskog rada nema. Umjesto toga, mentor i povjerenstvo donose odluku o tome kada je disertacija zaokružena a doprinosi originalni, važni i, između ostaloga, primjenjivi. Članovi povjerenstva su uglavnom djelatnici sveučilišta koji su usko povezani s radom doktoranda i koji su ga pratili kroz većinu ili kroz sva istraživanja. Da doktorandi blisko surađuju sa starijim istraživačima i tehničkim osobljem, potvrđuju česti sastanci tijekom radnog tjedna, koji se nerijetko odvijaju uz ručak, kavu, roštilj. Na radnim sastancima sudjeluju doktorandi, laboranti, profesori, glavni istraživači i sudionici iz prakse. Doktorandi obično kroz uvodnu prezentaciju opisuju eksperiment, rezultate koje očekuju, instrumente koje će koristiti i sl., na što ostali sudionici daju komentare i sugestije. Od laboranata se na ovakvim sastancima često čuju izvrsne sugestije u vezi s postavljanjem instrumenata ili eventualno "krojenjem" novog, boljeg i primjerenijeg instrumenta. S druge strane, sudionici iz prakse daju korisne primjedbe, sugestije i kritike u vezi s primjenama rezultata istraživanja. Doktorski studij u prosjeku traje oko 5 godina.

Iako je kalifornijsko sveučilište Davis smješteno među 50 najboljih sveučilišta u svijetu (prema timeshighereducation.com i topuniversities.com), Sveučilište u Osijeku može se ponositi smještajem u regiji sa znatno manjom stopom kriminala, mirnijim stilom života, ukusnijom i raznovrsnijom hranom te kampusom s modernijim zgradama. Prisjetimo li se vrednovanja vremena koje student treba uložiti radi ostvarivanja određenih ishoda učenja, ECTS je orijentiran više na studenta, dok je sustav u SAD-u orijentiran više na predavača. S druge strane, studiranje u Hrvatskoj je besplatno, ne uzmemo li u obzir troškove smještaja, prehrane i sl. Na nama je da ne zaboravimo sve prednosti koje nam nudi studiranje i rad u Republici Hrvatskoj te da naš kampus jednoga dana postavimo visoko na popise gore spomenutih internetskih stranica.

Za e-GFOS pripremio:
doc.dr.sc. Ivan Kraus